

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

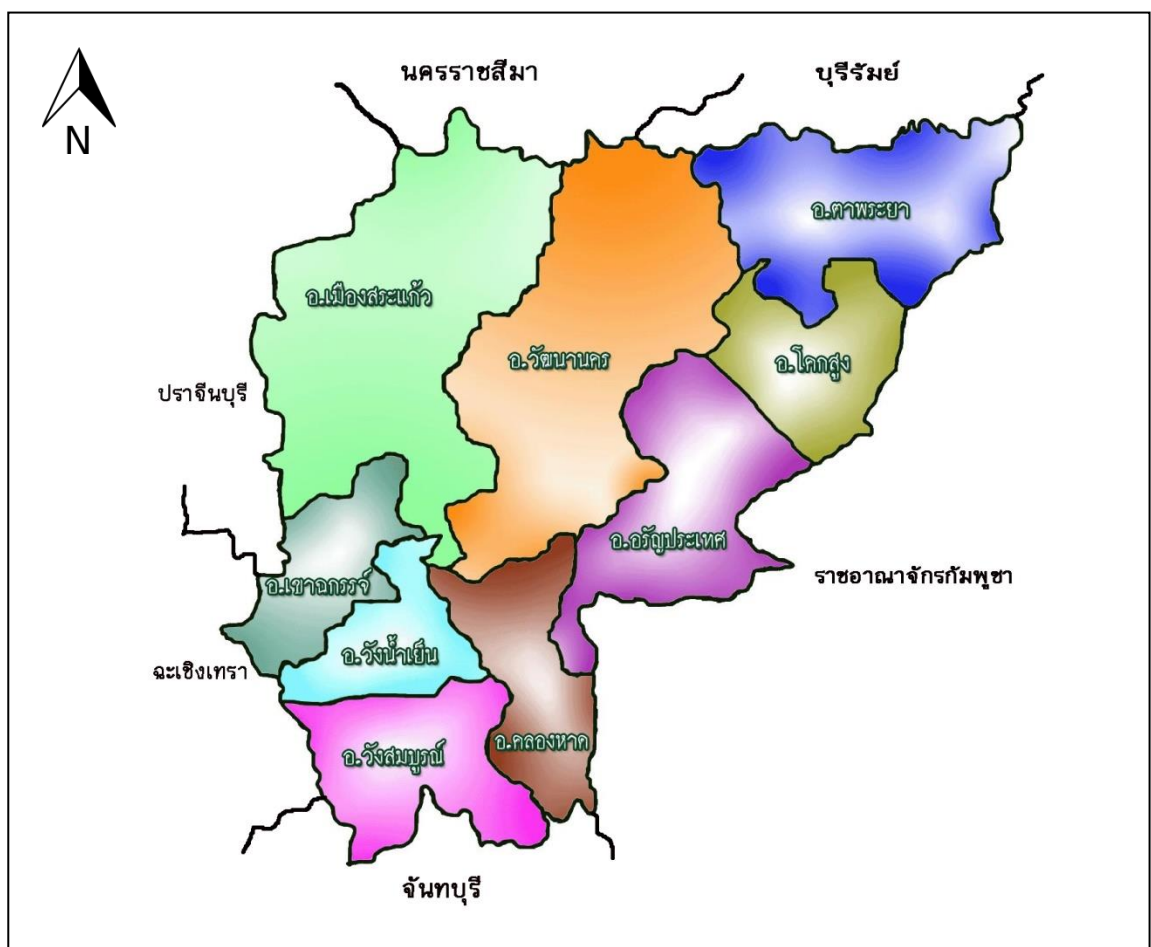
1. ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสระแก้วตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ระหว่างละติจูดที่ 13 องศา 14 ลิปดา ถึง 14 องศา 11 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 101 องศา 51 ลิปดา 56 ลิปดาตะวันออก มีพรมแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชา ทางทิศตะวันออกเฉียงยาวประมาณ 165 กิโลเมตร ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ คลองหาด ตาพระยา และโคกสูง ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ 256 กิโลเมตร พื้นที่ประมาณ 7,219.72 7 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,496,962 ไร่

มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับจังหวัดบุรีรัมย์และนครราชสีมา
ทิศใต้	ติดกับจังหวัดฉะเชิงเทราและจันทบุรี
ทิศตะวันออก	ติดกับประเทศกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดกับอำเภอกบินทร์บุรี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี และอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา (ที่มา : สำนักงานจังหวัดสระแก้ว)

ภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดสระแก้ว

ที่มา : สำนักงานจังหวัดสระแก้ว; 2563

2. เขตการปกครอง

เขตการปกครอง แบ่งออกเป็น 9 อำเภอ 58 ตำบล 731 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 3 เทศบาลเมือง 13 เทศบาลตำบล 49 องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 1.1 การแบ่งเขตการปกครองในจังหวัดสระแก้ว

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
1. เมืองสระแก้ว	1,832.034	8	123	1	1	2	8
2. วัฒนานคร	1,560.122	11	115	-	-	1	11
3. อรัญประเทศ	821.265	12	114	-	1	4	8
4. ตาพระยา	642.345	5	64	-	-	1	5
5. วังน้ำเย็น	324.616	4	84	-	1	-	3
6. คลองหาด	417.082	7	71	-	-	1	6
7. เขาคกรรจ์	774.331	4	71	-	-	1	4
8. โคกสูง	439.707	4	41	-	-	1	3
9. วังสมบูรณ์	383.636	3	48	-	-	2	1
รวม	7,195.138	58	731	1	3	13	49

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสระแก้ว, 2563

จำนวนประชากร ณ วันที่ 31 มีนาคม 2561 รวมทั้งสิ้น 562,460 คน เป็นชาย 281,680 คน หญิง 280,780 คน สำหรับอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองสระแก้ว จำนวน 110,843 คน รองลงมาได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จำนวน 89,150 คน และอำเภอวัฒนานคร จำนวน 81,746 คน

ตารางที่ 1.2 จำนวนประชากรรายอำเภอ จังหวัดสระแก้ว

ลำดับที่	อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
1	เมืองสระแก้ว	43,535	43,005	86,540	29,275
2	คลองหาด	19,475	19,410	38,885	13,477
3	ตาพระยา	27,359	27,226	54,585	16,009
4	วังน้ำเย็น	20,356	20,215	40,571	14,995
5	วัฒนานคร	38,494	38,006	76,500	26,653
6	อรัญประเทศ	36,420	37,651	74,071	35,808
7	เขาคกรรจ์	25,487	25,369	50,856	16,118
8	โคกสูง	13,509	13,727	27,236	8,277
9	วังสมบูรณ์	12,721	12,655	25,376	10,312
10	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลวังสมบูรณ์	5,286	5,434	10,720	5,020
11	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลเขาคกรรจ์	2,396	2,446	4,842	2,309

ลำดับที่	อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
12	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลวัฒนานคร	2,700	3,104	5,804	3,038
13	ท้องถิ่นเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น	10,084	10,662	20,746	9,717
14	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลตาพระยา	1,307	1,337	2,644	1,144
15	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลศาลาลำดวน	1,286	1,325	2,611	1,186
16	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าเกษม	1,710	1,901	3,611	1,602
17	ท้องถิ่นเทศบาลเมืองอรัญประเทศ	9,051	7,913	16,964	11,256
18	ท้องถิ่นเทศบาลเมืองสระแก้ว	8,841	9,522	18,363	11,424
รวม		280,017	280,908	560,925	217,621

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัด 2563

3. ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสระแก้วมีสภาพภูมิประเทศโดยส่วนรวม เป็นพื้นที่ราบถึงราบสูงและมีภูเขาสูงสลับซับซ้อน มีระดับความสูงจากน้ำทะเล 74 เมตร กล่าวคือ

ด้านเหนือ มีเทือกเขาบรรทัด ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำบางปะกง มีลักษณะเป็นป่าเขาทึบ ได้แก่ บริเวณอุทยานแห่งชาติปางสีดา เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

ด้านใต้ มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขา มีสภาพเป็นป่าโปร่ง ส่วนใหญ่ถูกบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อทำการเกษตร ทำให้เกิดสภาพป่าเสื่อมโทรม ตอนกลางมีลักษณะเป็นที่ราบ ได้แก่ อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมบูรณ์ เป็นเขตติดต่อจังหวัดจันทบุรี

ด้านตะวันออก ลักษณะเป็นที่ราบถึงราบสูง และมีสภาพเป็นป่าโปร่ง ทำไร่ ทำนา

ด้านตะวันตก นับตั้งแต่อำเภอวัฒนานคร มีลักษณะเป็นสันปันน้ำ และพื้นที่ลาดไปทางอำเภอเมืองสระแก้ว และอำเภออรัญประเทศ เข้าเขตประเทศกัมพูชา

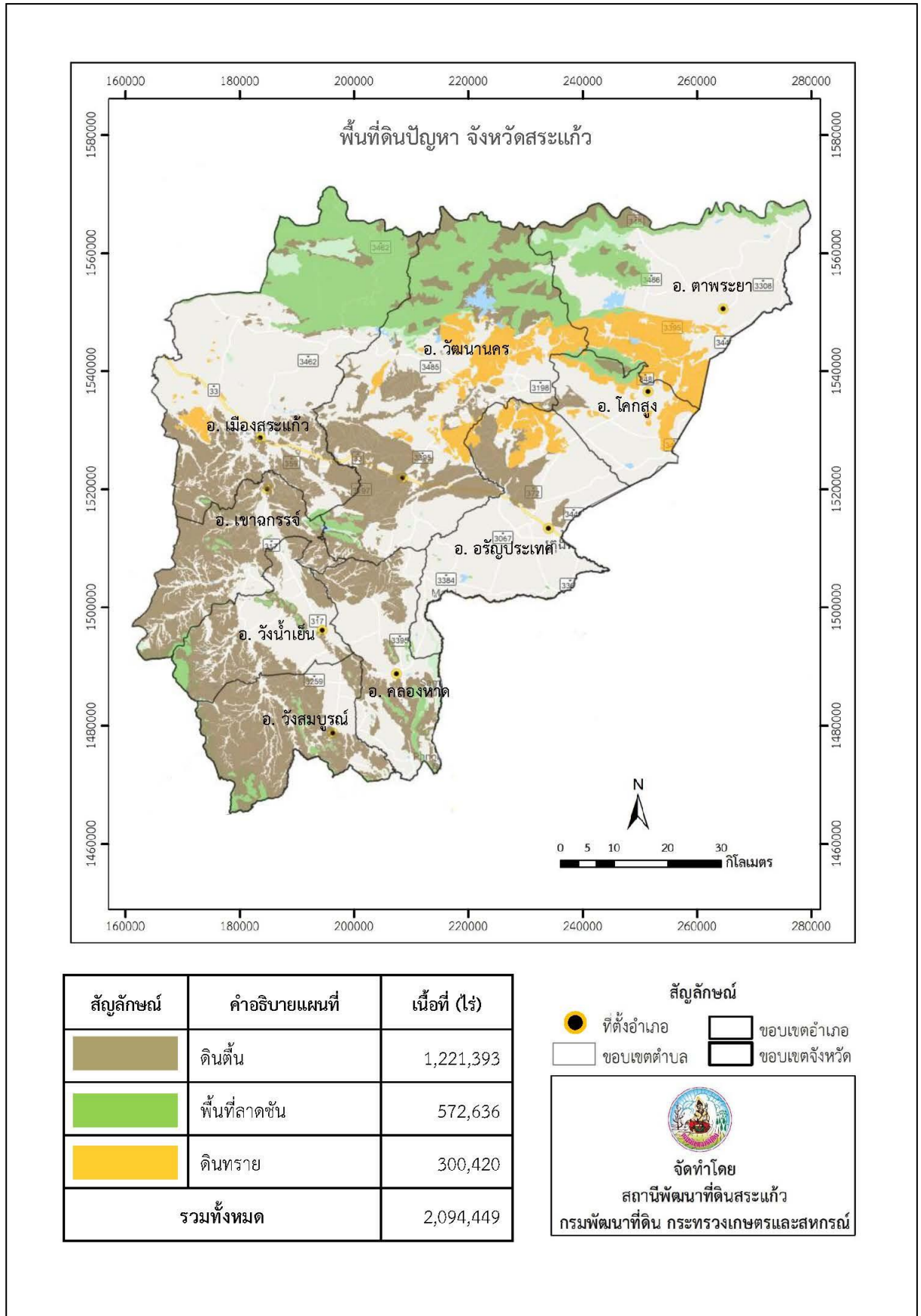
4. ลักษณะดิน

กลุ่มชุดดินของจังหวัดสระแก้ว จากการจัดหมวดหมู่ดิน ตามลักษณะสมบัติดินจากปัจจัยการเกิด และการใช้ประโยชน์ที่ดินที่คล้ายคลึงกัน พบว่าทรัพยากรดินของจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วยกลุ่มชุดดินต่างๆ เช่น กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่ม จะเป็นดินเหนียวดำที่ลึกมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว และดินอื่นๆ ส่วนพืชที่ปลูกส่วนใหญ่ 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้าวนาปี มันสำปะหลังและอ้อยโรงงาน

รายละเอียดเพิ่มเติม กลุ่มชุดดินจังหวัดสระแก้ว

ภาพที่ 3 แผนที่พื้นที่ดินปัญหา จังหวัดสระแก้ว

การใช้ที่ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดสระแก้ว จากข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน (2559) พบว่าในปี 2559 เมื่อเทียบกับปี 2556 มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้น แสดงว่ามีการขยายตัวของชุมชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนประชากรของจังหวัดสระแก้วที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการพัฒนาและเติบโตของเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามปี 2559 พื้นที่ทางการเกษตรกรรมมีจำนวนลดลง โดยเฉพาะพื้นที่พืชไร่และนาข้าว สำหรับพื้นที่ป่าพบว่า มีปริมาณลดลงไม่มาก รวมทั้งพบว่ามีพื้นที่แหล่งน้ำเพิ่มขึ้น

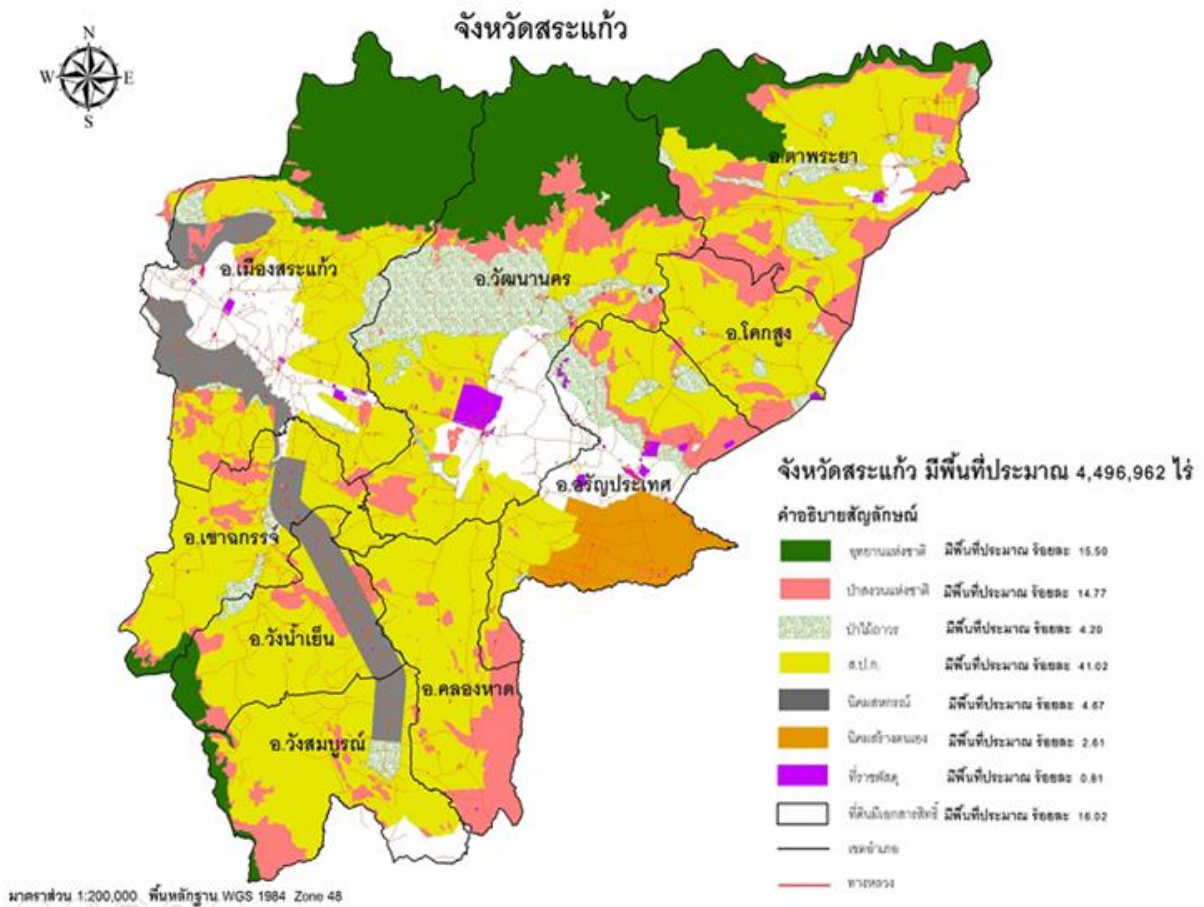
ตารางที่ 1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่จังหวัดสระแก้วในปี 2556 และ 2559

ประเภทการใช้ที่ดิน	พ.ศ. 2556		พ.ศ. 2559		ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	108,950	2.40	226,902	5.04	+2.64
- พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	108,950	2.40	226,902	5.04	+2.64
พื้นที่เกษตรกรรม	3,145,701	69.97	3,047,886	67.77	-2.20
- พื้นที่นาข้าว	1,121,229	24.93	1,009,719	22.46	-2.47
- พืชไร่	1,416,590	31.50	1,218,407	13.47	-18.03
- ไม้ยืนต้น	503,428	11.81	721,465	16.04	+4.23
- ไม้ผล	61,423	1.37	82,988	1.85	+0.48
- พืชสวน	506	0.01	1,274	0.03	+0.02
- ฟุ้งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	14,455	0.18	7,165	0.18	-
- สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1,070	0.02	952	0.03	+0.01
พื้นที่ป่าไม้	1,087,468	24.19	1,070,356	23.80	-0.38
- ป่าสมบูรณ์	1,035,681	22.74	1,013,850	22.55	-0.19
- ป่ารอสภาพฟื้นฟู	51,787	1.45	56,505	1.30	-0.15
พื้นที่แหล่งน้ำ	70,120	1.57	80,296	1.79	+0.22
- พื้นที่แหล่งน้ำ	70,120	1.57	80,296	1.79	0.22
พื้นที่เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ	84,722	1.87	71,521	1.60	-0.27
- พื้นที่ลุ่ม	6,670	0.15	6,274	0.14	-0.01
- พื้นที่เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ	78,052	1.72	65,247	1.46	-0.26
รวมทั้งรวม	4,496,961	100	4,496,961	100	

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน, 2560

ในปัจจุบัน เมื่อพิจารณาจากประเภทของที่ดินในจังหวัดสระแก้ว จะพบว่า ร้อยละ 41.02 หรือพื้นที่ประมาณ 1,844,653.4 ไร่ เป็นพื้นที่ ส.ป.ก. ร้อยละ 35.57 หรือพื้นที่ประมาณ 1,599,569.02 ไร่ เป็นพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติและป่าไม้ถาวร ร้อยละ 0.81 หรือพื้นที่ประมาณ 36,425.38 ไร่ เป็นพื้นที่ราชพัสดุ มีเพียงร้อยละ 16.02 หรือพื้นที่ประมาณ 720,413.15 ไร่ เป็นพื้นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์

ภาพที่ 4 ประเภทที่ดินจังหวัดสระแก้ว

ที่มา : สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว, 2560

5. ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปของจังหวัดสระแก้ว แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดูกาล

ฤดูร้อน เริ่มต้นตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เดือนเมษายน

ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-เดือนตุลาคม ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,296-1,539 มิลลิเมตร

ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-เดือนมกราคม อากาศเย็นและมีหมอกในตอนเช้า

6. ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

6.1 ปริมาณน้ำฝน จากข้อมูลในช่วงปี 2553 - 2563 พบว่าฝนปี 2556 มีปริมาณน้ำฝนสูงสุดในรอบ 10 ปี โดยมีปริมาณน้ำฝนเท่ากับ 1,795.9 มิลลิเมตร รองลงมา คือ ในปี 2561 มีปริมาณน้ำฝนเท่ากับ 1,589.05 มิลลิเมตร ส่วนปีที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด คือ ปี 2558 มีปริมาณน้ำฝนเพียง 982.40 มิลลิเมตร รองลงมาคือปี 2559 มีปริมาณน้ำฝน 985.8 มิลลิเมตร

6.2 อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ ในช่วงปี 2553 - 2563 พบว่าในปี 2559 มีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 34.93 องศาเซลเซียส ส่วนปี 2554 มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำที่สุดเฉลี่ยเท่ากับ 23.39 องศาเซลเซียส สำหรับ

ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 91.61% ในปี 2562 ส่วนความชื้นสัมพัทธ์ต่ำที่สุดเท่ากับ 54.33% ในปี 2562 (ตารางที่ 1.4)

ตารางที่ 1.4 ข้อมูลอุตุวิทยามหาวิทยาลัยเป็นรายปีของจังหวัดสระแก้ว

ปี	ปริมาณฝน รวมตลอดปี (มม.)	ความชื้นสัมพัทธ์ (%)			อุณหภูมิ (°C)		
		เฉลี่ย	ต่ำสุด เฉลี่ย	สูงสุด เฉลี่ย	เฉลี่ย	ต่ำสุด เฉลี่ย	สูงสุด เฉลี่ย
2553	1,385.7	73.67	63.93	86.09	28.79	24.42	34.47
2554	1,429.5	73.66	63.27	84.10	27.77	23.39	33.26
2555	1,384.5	75.43	65.69	86.37	28.73	24.73	34.29
2556	1,795.9	74.83	63.11	87.76	28.20	24.19	33.82
2557	1,461.5	75.40	66.33	85.32	28.33	23.98	34.16
2558	982.4	73.30	63.19	86.59	28.89	24.38	34.82
2559	985.8	72.85	63.17	84.64	29.12	24.66	34.93
2560	1,523.8	74.88	62.29	86.78	28.38	24.21	33.77
2561	1589.05	78.06	62.57	91.49	28.02	24.04	33.55
2562	1239.85	75.25	54.33	91.61	28.65	24.29	34.56
2563	1531.2	78.76	69.37	88.99	28.03	24.02	34.89

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดสระแก้ว ; 2563

7. ทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งน้ำ

7.1 ป่าไม้

ตารางที่ 1.5 เนื้อที่ป่าไม้ของจังหวัดสระแก้ว ปี 2559 – 2562

จังหวัด	2560		2561		2562	
	เนื้อที่ป่า (ไร่)	ร้อยละของ พ.ท.จังหวัด	เนื้อที่ป่า (ไร่)	ร้อยละของ พ.ท.จังหวัด	เนื้อที่ป่า (ไร่)	ร้อยละของ พ.ท.จังหวัด
สระแก้ว	937,088.77	21.95	939,172.34	22	940,996.30	22.04

ที่มา : สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้

ชนิดป่าไม้ของจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วยป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรังซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นป่าเบญจพรรณสลับกับป่าเต็งรัง จากข้อมูลสถิติกรมป่าไม้ พ.ศ. 2562 จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 940,996.30 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 22.04 ของพื้นที่จังหวัด ประกอบด้วย

1) ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 11 แห่ง รวมพื้นที่ 3,236,571.75 ไร่ ส่งมอบ ส.ป.ก. รวมเนื้อที่ 1,829,209.28 ไร่ คงเหลือพื้นที่ 1,407,363.47 ไร่ (จากข้อมูลสถิติกรมป่าไม้ พ.ศ. 2554)

ตารางที่ 1.6 ป่าไม้ของจังหวัดสระแก้ว

ลำดับ	ชื่อป่าสงวน	พื้นที่ป่าตาม กฎกระทรวง (ไร่)	ส่งมอบ สปก.(ไร่)	คงเหลือ(ไร่)
1	ป่าตาพระยา	336,950	118,895.78	218,054.22
2	ป่าท่ากะบาก	281,930	214,019.77	67,910.23
3	ป่าห้วยไคร้	295,800	125,956.34	169,843.66
4	ป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน	428,234	87,062	341,172
5	ป่าวัฒนานคร	81,937	55,150	26,787
6	ป่าเขาฉกรรจ์ฝั่งเหนือ	232,100	188,337.39	43,762.61
7	ป่าโคกสูง	416,484	78,385	338,099
8	ป่าเขาฉกรรจ์ ป่าโนนสาวเอ้ ป่าปลายคลองห้วยไคร้	1,072,500	876,275	196,225
9	ป่าสักท่าระพา	38.75	-	38.75
10	ป่าท่าแยก	37,031	34,025	3,006
11	ป่าแควระบม-สียัด	53,567	51,102	2,465
รวม		3,236,572	1,829,208.28	1,407,363.47

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว

- 2) พื้นที่อุทยานแห่งชาติ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติปางสีดา มีพื้นที่ประมาณ 524,375 ไร่
อุทยานแห่งชาติตาพระยา มีพื้นที่ประมาณ 143,750 ไร่
- 3) พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ เขาอ่างฤๅไน มีพื้นที่ประมาณ 29,275 ไร่
- 4) พื้นที่ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ.2536 ได้แก่ ป่าไม้ถาวรฯ ตาพระยา
จำนวน 10,699 ไร่ ป่าไม้ถาวรฯ ห้วยไคร้ จำนวน 617 ไร่ ป่าไม้ถาวรฯ ท่ากะบาก จำนวน 5,555 ไร่ และป่าไม้
ถาวรฯ ป่าปลายคลองห้วยไคร้ จำนวน 8,830 ไร่
- 5) ป่าชุมชน มีพื้นที่ป่าชุมชนที่ได้รับการจัดตั้งจากกรมป่าไม้ จำนวน 82 หมู่บ้าน เนื้อที่ 14,981-3-50 ไร่

ตารางที่ 1.4 พื้นที่ป่าชุมชนของจังหวัดสระแก้ว

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	พื้นที่โดยประมาณ (ไร่)
1	เมืองสระแก้ว	18	843-2-20
2	วัฒนานคร	16	6277-2-78
3	เขาฉกรรจ์	6	260-1-65
4	วังน้ำเย็น	4	497-0-01
5	คลองหาด	3	280-0-40
6	อรัญประเทศ	2	345-0-91

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	พื้นที่โดยประมาณ (ไร่)
7	ตาพระยา	14	2440-0-21
8	โคกสูง	7	3731-3-66
9	วังสมบูรณ์	2	102-3-42
รวม		72	14778-3-24

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว

7.2 ด้านการปฏิรูปที่ดิน

สรุปผลการดำเนินงานจัดที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กิจกรรมจัดที่ดินรวมทุกประเภทในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 9 อำเภอ 53 ตำบล ผู้ที่ได้รับการจัดสรร 86,689 ราย จำนวน 105,866 แปลง พื้นที่ 1,313,646 ไร่ ผลการดำเนินงานจัดที่ดิน มีดังนี้

ผลการจัดที่ดินของรัฐ แบ่งเป็น

- 1) จัดสรรเป็นที่เกษตรกรรม ผู้ที่ได้รับการจัดสรร 60,933 ราย 77,729 แปลง พื้นที่ 1,292,147 ไร่
- 2) จัดสรรเป็นที่ชุมชน ผู้ที่ได้รับการจัดสรร 25,690 ราย 28,068 แปลง พื้นที่ 20,604 ไร่

ตารางที่ 1.5 ผลการดำเนินการจัดที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กิจกรรมจัดที่ดิน	ราย	แปลง	ไร่
<u>การจัดที่ดินและมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่เกษตรกรรมในที่ดินของรัฐ</u>			
- ผลการจัดที่ดินสะสม ณ ธ.ค.63 (ผ่าน คปจ. และมอบ ส.ป.ก. 4-01)	60,933	77,729	1,292,147
- เพิกถอน ส.ป.ก. 4-01	35	44	435
<u>การจัดที่ดินและมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ชุมชนในที่ดินของรัฐ</u>			
- ผลการจัดที่ดินสะสม ณ ธ.ค. 63 (ผ่าน คปจ. และมอบ ส.ป.ก. 4-01ข)	25,690	28,068	20,604
<u>การจัดทำประโยชน์ที่ดิน</u>			
- ที่ดินได้มา	10	22	903
- รวมที่ดินเอกชน	66	69	895
- รวมที่จัดซื้อ (สภาประชาชน 4 ภาค)	35	38	484

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว ; ธันวาคม 2563

7.3 แหล่งน้ำใต้ดิน

จังหวัดสระแก้ว มีแหล่งน้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาลอยู่ทั่วไป แต่มีปริมาณคุณภาพและความตื้นลึกแตกต่างกันไปตามสภาพธรณีวิทยาและอุทกวิทยา มีพื้นที่น้ำใต้ดินที่มีคุณภาพดีส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ทาง

ตอนกลางของจังหวัด ได้แก่ อำเภอเมืองสระแก้ว บางส่วนของอำเภอวัฒนานคร และอำเภอตาพระยา ปริมาณน้ำ 20 – 100 แกลลอน/นาที่

ตารางที่ 1.6 การใช้น้ำบาดาลของจังหวัดสระแก้ว

ลำดับ	อำเภอ	อุบโภค/บริโภค (แห่ง)	เกษตรกรรม (แห่ง)
1	เมืองสระแก้ว	19	15
2	วัฒนานคร	15	8
3	เขาฉกรรจ์	8	16
4	วังน้ำเย็น	18	79
5	คลองหาด	8	9
6	อรัญประเทศ	9	76
7	ตาพระยา	-	1
8	โคกสูง	-	3
9	วังสมบูรณ์	1	4
รวม		78	211

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว

7.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดสระแก้ว คือ คลองพระปรังเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไหลผ่านตอนเหนือของอำเภอเมืองสระแก้วและคลองพระสะทึงเป็นลำน้ำที่ไหลผ่านอำเภอวังน้ำเย็นและทางตอนใต้ของอำเภอเมืองสระแก้ว จากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก ไปบรรจบกับแควหนุมานในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ถือเป็น ลำน้ำสาขาของแม่น้ำบางปะกง นอกจากนี้ยังมีคลองตาหลังใน คลองไก่อี้น คลองวังจิก คลองลำตะโพน ห้วยยาง ห้วยตะเคียน ห้วยพรมโหด ห้วยไผ่ คลองน้ำใส และห้วย หนอง คลอง บึง ลำธาร และอื่นๆ

โดยลุ่มน้ำหลักที่สำคัญของจังหวัด 2 ลุ่มน้ำ คือ ลุ่มน้ำปราจีนบุรี ซึ่งมีคลองพระสะทึง และแม่น้ำพระปรัง และลุ่มน้ำโดนเลสาป ซึ่งมีห้วยลำสะโดน ห้วยพรมโหด ห้วยตะเคียน ห้วยนางาม และห้วยคลองน้ำใส ได้ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตรในฤดูฝน 2,078,205 ไร่ มีปริมาณน้ำท่า 2,532.66 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งพื้นที่จังหวัดสระแก้วมีปริมาณความต้องการน้ำ 1,070.73 ล้านลูกบาศก์เมตร แต่ในปัจจุบันมีแหล่งเก็บกักน้ำได้เพียง 575.47 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 22.72 ของปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย และมีพื้นที่ชลประทานเพียง 134,357 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.47 ของพื้นที่ทำการเกษตร

(ที่มา : โครงการชลประทานสระแก้ว ; 2562)

ตารางที่ 1.7 พื้นที่ลุ่มน้ำ และปริมาณน้ำท่าตามธรรมชาติของจังหวัดสระแก้ว

ลุ่มน้ำ	พื้นที่ลุ่มน้ำ (ไร่)	ปริมาณน้ำท่า	โครงการที่ พัฒนาแล้ว	ปริมาณน้ำกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)		ความต้องการ น้ำ (ล้าน ลบ.ม.)
				ความจุ	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	
ลุ่มน้ำปราจีนบุรี	2,344,443.75	1,491.35	237	230.32	78.74	644.46
พระปรัง	1,104,150.00	640.51	88	143.86	39.93	266.65
พระสทิง	1,240,293.75	850.84	149	86.46	38.81	377.81
ลุ่มน้ำโตนเลสาป	1,778,500.00	1,041.31	251	173.58	92.84	426.27
ห้วยสะโตน	531,125.00	230.32	75	136.24	26.28	128.64
ห้วยตะเคียน	366,687.50	180.52	62	19.94	19.31	99.09
ห้วยพรหมโหด	582,125.00	415.48	59	10.60	31.86	137.01
ห้วยนางาม	140,750.00	71.99	20	3.29	7.25	28.48
คลองน้ำใส	157,812.50	143	35	3.51	8.13	33.05
รวม	4,122,943.75	2,532.66	488	403.90	171.57	1,070.73

ที่มา : โครงการชลประทานสระแก้ว ; 2563

7.5 แหล่งน้ำชลประทาน

จังหวัดสระแก้ว มีแหล่งน้ำต้นทุนและใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 13 แห่ง และอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กอีก 41 แห่ง ปริมาณเก็บกักรวมกันประมาณ 282.85 ล้านลูกบาศก์เมตร ปัจจุบันมีปริมาณน้ำทั้งสิ้น 156.38 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 55.27 ของความจุอ่างเก็บน้ำทั้งหมด ในช่วงปี 2559 – 2562 นั้น กรมชลประทาน ได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทานในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว รวมทั้งสิ้น 46 โครงการ สามารถเพิ่มปริมาณน้ำได้ประมาณ 84.87 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่รับประโยชน์ 65,825 ไร่ รวมทั้งยังมีแผนงานพัฒนาแหล่งน้ำใน ระยะยาวปี 2563 – 2568 อีก 96 โครงการ สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนได้ 21.47 ล้านลูกบาศก์เมตร

ตารางที่ 1.8 พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

ที่	ประเภทโครงการ	จำนวน (แห่ง)	ความจุ (ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	รวมพื้นที่ชลประทาน (ไร่)
1	โครงการชลประทานขนาดกลาง	13	260,745,000	126,757	-	119,519
2	โครงการชลประทานขนาดเล็ก					
	- โครงการชลประทานทับทิมสยาม	2	299,500	-	600	600
	- โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ	84	2,638,200	-	55,160	55,160
	- โครงการฝายขนาดกลาง	3	248,000	-	8,000	8,000
	- โครงการฝายยาง	3	1,070,000	-	2,500	2,500
	- โครงการชลประทานเขตป่ารอยต่อ	5	181,000	-	1,200	1,200
	- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำเดิม	18	17,557,000	-	20,470	20,470
	- โครงการแก้มลิง	30	11,873,000	-	18,410	18,410
	- โครงการ ปชด.	50	9,682,000	4,200	26,133	30,333
	- ชป.เล็กถ่ายโอน	129	22,194,275	3,400	71,506	74,906
	- งานศูนย์บริการเกษตรกรเคลื่อนที่	54	2,150,025	-	26,250	26,250
	- งบประมาณ กปร.	6	220,000	-	2,200	2,200
	- งบประมาณจังหวัด	17	2,626,000	-	11,740	11,740
3	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	22	-	-	18,890	18,890
	รวมโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	482	343,400,000	134,357	285,963	418,202

ที่มา : โครงการชลประทานสระแก้ว ; 2563

ตารางที่ 1.9 ข้อมูลโครงการชลประทานขนาดกลาง จังหวัดสระแก้ว

ที่	ชื่อโครงการ	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับน้ำ
1	อ่างเก็บน้ำท่ากระบาก	4,312	อ.เมืองสระแก้ว
2	อ่างเก็บน้ำคลองพันไร่	2,424	อ.เมืองสระแก้ว
3	อ่างเก็บน้ำคลองสามสิบ	2,351	อ.เขาฉกรรจ์
4	อ่างเก็บน้ำเขาดิน	705	อ.คลองหาด
5	อ่างเก็บน้ำพระสะทึง	40,640	อ.วังน้ำเย็น

ที่	ชื่อโครงการ	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับน้ำ
6	อ่างเก็บน้ำคลองเกลือ	4,416	อ.วัฒนานคร
7	อ่างเก็บน้ำช่องกล่ำล่าง	1,000	อ.วัฒนานคร
8	อ่างเก็บน้ำพระปรัง	13,263	อ.วัฒนานคร
9	อ่างเก็บน้ำเขารัง	1,855	อ.รัฐประเศ
10	อ่างเก็บน้ำคลองสัมปอ	357	อ.ตาพระยา
11	อ่างเก็บน้ำห้วยตะเคียน	3,858	อ.ตาพระยา
12	อ่างเก็บน้ำห้วยยาง	50,676	อ.ตาพระยา
13	อ่างเก็บน้ำคลองตาด้วง	900	อ.ตาพระยา
	รวม	126,757	

ที่มา : โครงการชลประทานสระแก้ว ; 2563